

נקודות למדריך

לפקח את העינים דבר מלכות וישלח - לילדים

שיחה

מה שְׁנוּה יוֹתֵר: אַחַת, חֲמִשׁ, עֶשֶׂר או שְׁלוֹשִׁים?
שְׂאֵלָה מִצְחִיקָה, נְכוּן? אֲבָל לְפַעֲמִים נִדְמָה שְׁנוּה לֹא
בְּרוּר כָּל כָּךְ...

בְּכָל חֲדָשׁ אֲנַחְנוּ סוֹפְרִים אֶת יְמֵי הַחֲדָשׁ, מֵאַחַד
עַד שְׁלוֹשִׁים. אוֹמְרִים שְׁעוֹר תְּהִלִּים וְתַנְיָא מְדֵי יוֹם,
וּמְתַקְדָּמִים עִם הַתְּאַרְיָה. יַחַד אֲתַנּוּ מְתַקְדָּם גַּם הַיָּרַח.
בְּתַחֲלַת הַחֲדָשׁ רוֹאִים בְּשָׁמַיִם עֵגוּל דֶּק וְצָר, שֶׁהוּלֵךְ
וְ'גִדְל' עִם יְמֵי הַחֲדָשׁ. בְּט"ו, צוֹרְתוֹ כְּכַדּוֹר זוֹהָר גָּדוֹל
וְיָפָה.

בְּשָׁלֵב הַזֶּה, הַתְּהִלָּה נֶעְצָר וְאֶפְלוּ נְסוּג... הַתְּאַרְיָה
בְּחֲדָשׁ מְתַקְדָּם וְאֵלּוּ הַיָּרַח הוֹלֵךְ וְקָטָן!

מוֹזָר, לֹא? הַתְּאַרְיָה בְּחֲדָשׁ אֲמוֹר לְצִיָּן אֶת הַתְּקַדְמוֹת
הַיָּרַח. מְדוּעָ, אִם כֵּן, מִמְּשִׁיכִים לְסַפֵּר וְלִהְתַּקְדָּם בְּשָׁעָה
שֶׁהַיָּרַח הוֹלֵךְ וְנִעְלָם בְּחֻשְׁךָ הַסְּמִיָּה שֶׁל הַלֵּילָה?

הַהֶסְבֵּר לְכָךְ מְעַנֵּין: אוֹר הַיָּרַח אֵינוֹ שְׁלוֹ! הַיָּרַח
מְקַבֵּל אוֹר מִהַשֶּׁמֶשׁ וּמֵעֵבִיר אוֹתוֹ אֵלֵינוּ, הוּא פְּשוֹט
מִשְׁמֵשׁ כְּעֵין 'מַחְזִיר אוֹר' עֵנָק...

כְּכֹל שֶׁהַיָּרַח מְתַקְרָב אֶל הַשֶּׁמֶשׁ - הוּא מְתַקְפָּה
יוֹתֵר. כְּפֹי זֶה, אִם כֵּן, אֵינוֹ מֵרָאָה עַל חֶסְרוֹן. אֲדַרְבֵּה,
זוֹ מַעֲלָתוֹ. הוּא מְתַרַחֵק וּמְתַקְפָּה מֵאֲתַנּוּ, כִּינּוֹן שֶׁהוּא
מְתַקְרָב אֶל הַשֶּׁמֶשׁ, אֶל הַמְּקוֹר הַנוֹתֵן לוֹ אוֹר!

שְׁלִיחַ הַמְּגִיעַ אֶל הַרְבִּי, אֵינוֹ נוֹאֵם נְאוּמִים וְלֹא
מְדַלֵּק חֲנֻכִּיּוֹת - לֹא בְּגַלֵּל שֶׁהוּא הוֹפֵךְ אֶלֶם, וְלֹא בְּשֶׁל
חֶסְרוֹן אַחַר כְּלִשְׁהוּ. אֲדַרְבֵּה! הַשְּׁלִיחַ נִמְצָא בְּמִצְבַּת הַכִּי
נִעְלָה - הוּא מְתַקְרָב לְמְקוֹר, אֶל הַרְבִּי, וְהוֹפֵךְ לְהִיּוֹת
מְצִיאוֹת אַחַת אֹתוֹ.²

וְכַךְ הַיָּרַח, כְּאֲשֶׁר אֵינְנוּ מְאִיר, הוּא נִמְצָא בְּמִצְבַּב
הַכִּי נִעְלָה שְׁלוֹ. הוּא מְתַקְרָב אֶל הַשֶּׁמֶשׁ וּמְתַאֲחַד
אֹתוֹ, עַד שֶׁאֵין לוֹ מְצִיאוֹת, וְלָכֵן אֵינוֹ מְאִיר.³⁻⁴

גַּם אֲצִלְנוּ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, יִשְׁנּוּ הַמְּצַב הַמְּיַחַד וְהַנִּעְלָה
הַזֶּה. כְּאֲשֶׁר נִהְיָה מְאֻחָדִים כָּל כָּךְ עִם הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-
הוּא, עַד שֶׁלֹּא נִרְגֵּשׁ שׁוּם מְצִיאוֹת! זֶה יִקְרָה בְּגֻאֲלָה
הָאֲמִתִּית וְהַשְּׁלָמָה.⁵

"ט כְּסָלוּ נַחֵג בְּחֻצֵי הַשָּׁנִי שֶׁל הַחֲדָשׁ, כְּשֶׁהַיָּרַח
הוֹלֵךְ וְקָטָן - בְּשׁוֹנָה מִהַחֲגִים הָאַחֲרִים אוֹתָם חוֹגְגִים
בְּחֻצֵי הָרֵאשׁוֹן. כִּי בִי"ט כְּסָלוּ חוֹגְגִים אֶת הַתְּגַלּוֹת

הַעֲרָה כְּלָלִית: הַנוּשָׂא שְׁעָלֵינוּ מְדוּבָר בְּדָבָר מְלֻכּוֹת הַשְּׁבוּעָה
הוּא קִצְתָּ עֵמוּק. כְּדֹאֵי שְׁתִּשִּׁים לֵב (בְּעִצְמוֹךְ) לְמַהֲלֵךְ
הַדְּבָרִים שֶׁלֵּב אַחַר שֶׁלֵּב, וְעֻקֵּב גַּם תוֹךְ כְּדֵי הַלִּימוֹד
שֶׁהִילָדִים אוֹחֲזִים וְקוֹלְטִים אֶת הַמַּהֲלֵךְ. אִם הִילָדִים
יִשִּׁימוּ לֵב בְּכָל שֶׁלֵּב - מַה הַשְּׂאֵלָה, מַה הַהֶסְבֵּר הָעֵינִיקְרִי,
וְאִיךְ הוּא עוֹנֶה עַל הַשְּׂאֵלָה, הֵם יִצְאוּ עִם הַנְּקוּדָה בְּרֵאשׁ.
אֲבָל אִם לֹא, יִהְיֶה לָהֶם מְאוּד קָל 'לְאֲבֹד' אוֹתָךְ.

1. < חֲשׂוּב לְחַדֵּד: אֶת הָעוֹצְמָה שֶׁבְּשִׂאֵלָה! כָּל יוֹם שָׁבוּ
הַתְּאַרְיָה בְּחוֹדֶשׁ מְתַקְדָּם, סִימָן שֶׁהוּא יוֹתֵר טוֹב וְיוֹתֵר נִעְלָה
מֵהַיּוֹם שֶׁלִּפְנֵינוּ. יוֹם ב' הוּא יוֹתֵר נִעְלָה מִיּוֹם א', וְכו'. וְאֵילוֹ כָּל יוֹם
שָׁבוּ הַיָּרַח קָטָן, הוּא יוֹם לְכַאוֹרָה פְּחוֹת טוֹב. נִהְיָה יוֹתֵר חוֹשֵׁךְ.
אִיךְ יִיתָכֵן שֶׁבְּסוֹף הַחֲדָשׁ הַתְּאַרְיָה עוֹלָה וְעוֹלָה, וְהַיָּרַח נִהְיָה יוֹתֵר
חָשׁוּךְ? הָאֵם הַחֻצִי הַשָּׁנִי שֶׁל הַחֲדָשׁ הוּא הַחֻצִי הַיּוֹתֵר-טוֹב, או
הַפְּחוֹת?

2. < שִׂאֵלָה לְדִיוֹן: לְמַה? לְמַה בְּאִמַּת כֹּאשֶׁר הַשְּׁלִיחַ נִמְצָא
לְיַד הַרְבִּי הוּא פְּחוֹת פְּעִיל? לְמַה כְּשֶׁהַיָּרַח מְתַקְרָב אֶל הַשֶּׁמֶשׁ
הוּא פְּחוֹת מְאִיר? (מְכִיּוֹן שֶׁהַקֶּשֶׁר בֵּינֵיהֶם הוּא הַרְבֵּה יוֹתֵר חֲזָק,
וְהוּא לֹא צָרִיךְ לְהִתְבַּטֵּא בְּפַעּוּלוֹת וּבִהֲשַׁפְּעָה. הֵם פְּשוֹט מְאוּחָדִים
לְגַמְרִי, אִם לֹא צָרִיךְ אוֹר וְלֹא צָרִיךְ פְּעוּלוֹת... - אִם לְמַדַּת אֶת
הַדְּבָר מְלֻכּוֹת הַמְּקוֹרִי, תוֹכֵל לְנַסּוֹת לְפַשֵּׁט עוֹד יוֹתֵר לִילָדִים, אֶת
הַמוֹשָׁג שֶׁל הָעֵצֶם שֶׁלְמַעֲלָה מְגִילוּיִים'. וְאִם עֲדִיין לֹא - לֹא נוֹרָא
וְה' יַעֲזוּר... רֵאָה בְּדוּגְמָא דְלַהֲלֵן.)

3. < דוּגְמָא: לְעֵינֵינוּ הַקֶּשֶׁר הַכִּי נִעְלָה שֶׁל הַתְּאַחֲדוֹת בֵּין
הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרַח (הַמְּשַׁפִּיעַ וְהַמְּקַבֵּל), לְמִרּוֹת שֶׁזֶה נִרְאָה כְּאֵילוֹ
שֶׁהַלְבָּנָה פּוֹחַתָּ. נִיתָן לְהַמְחִישׁ זֹאת בְּאִמְצָעוֹת אֶהְבֵּה בֵּין
אֲנָשִׁים. כְּשִׁשְׁנֵי יַדִּידִים נִפְגָּשִׁים הֵם יוֹכֵלִים לְבַטֵּא אֶת הַקֶּשֶׁר
בְּאִמְצָעוֹת אֲמִירַת 'שְׁלוֹם', חִיבּוּק אוֹנִשְׁיָקָה. אֲבָל הַקֶּשֶׁר וְהַאֲהָבָה
הַכִּי עֵמוּקָה שֶׁל הוּא דוּוּקָא כֹּאשֶׁר פְּשוֹט נִפְגָּשִׁים וְשׁוֹתֵקִים!
(תְּדַמִּינּוּ אִיךְ אָבָא וּבֵן נִפְגָּשִׁים אַחֲרֵי שְׁנִים שֶׁל פְּרִידָה... הֵם לֹא
יִצְלִיחוּ לְהוֹצִיא מִלֵּה מִהֶפֶה מְרׁוּב הַתְּרַגְּשׁוֹת...) יוֹכֵל לְהִיּוֹת אָדָם
שֶׁלֹּא מִבֵּין, וְהוּא חוֹשֵׁב שֶׁזֶה שֶׁלֹּא מְדַבְּרִים וְלֹא מְתַחַבְּקִים זֶה
בְּגַלֵּל שֶׁהֵם לֹא מְסַפִּיק אוֹהֲבִים. אֲבָל בְּרוּר, שֶׁזֶה בְּדִיוֹק הַפּוֹךְ -
הַקֶּשֶׁר כָּל כֵּךְ גָּדוֹל עַד שֶׁאֵין אֶפְשָׁר לְבַטֵּא אוֹתוֹ בְּפַעּוּלוֹת!

בְּדִיוֹק כֵּךְ - כֹּאשֶׁר הַלְבָּנָה רְחוּקָה מִהַשֶּׁמֶשׁ, הַקֶּשֶׁר בֵּינֵיהֶם
הוּא כְּשִׁהִיא מְקַבֵּלֶת אֶת הָאוֹר שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ. אֲבָל כְּשֶׁהַלְבָּנָה
מְתַקְרַבֶּת, הִיא בְּכָלֵל לֹא קְשׁוּרָה אֶל הָאוֹר אֲלֵא מְאוּחַדָּת עִם
הַשֶּׁמֶשׁ בְּעִצְמָה, וְאֵין אֶפְשָׁר לְבַטֵּא אֶת זֶה בְּאוֹר!

4. < שִׂאֵלָה לְדִיוֹן: כַּעַת תַּחֲזוֹר לְשִׂאֵלָה בְּהַתְּחַלָּה, וּבְדוּק הָאֵם
הִילָדִים יוֹדְעִים אֶת הַתְּשׁוּבָה: הָאֵם הַחֻצִי הַשָּׁנִי שֶׁל הַחֲדָשׁ הוּא
הַחֻצִי הַטוֹב יוֹתֵר אוֹ פְּחוֹת? (מִצַּד אֶחָד, בְּחִיצוֹנוּת, נִרְאָה שֶׁהוּא
פְּחוֹת, כִּי הַיָּרַח פְּחוֹת מְאִיר. אֲבָל מִצַּד שֵׁנִי, בְּאִמַּת זֶה הַמְּצַב הַכִּי
נִעְלָה, כֹּאשֶׁר הַיָּרַח קְשׁוּר כָּל כֵּךְ לְשֶׁמֶשׁ עַד שֶׁלֹּא צָרִיךְ לְהִאִיר).

5. < חֲשׂוּב לְחַדֵּד: מַה הַקֶּשֶׁר שֶׁל הַגְּאוּלָּה, לְחֻצֵי הַשָּׁנִי שֶׁל
הַחֲדָשׁ: הַיּוֹם הַקֶּשֶׁר שֶׁלֵּנוּ לְקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא הוּא (בְּעִיקָר)

החסידות, והחסידות מכינה אותנו לגאולה - לזמן בו נהיה הכי קרובים אל ה'שמש' הגדולה - אל ה' - וממש נתאחד אתו.⁶

מצבנו היום, ממש כן. סימנו להכין את העולם לבואו של מלך המשיח, כן אומר הרבי. מאידך, נדמה כאלו התגבר החשך בעולם, לא רואים את בית המקדש... אבל באמת זה רק כסוי. אנחנו בתקופה הכי נעלית.⁷

אם רק נפקח עינים - נראה עולם מוכן לגאולה, הרבי מלך המשיח מתגלה לעינינו וגואל אותנו בגאולה נצחית ואמתית!

משל ונמשל

פעילות צבאות ה' בעירו של איצ'ה הצליחה בצורה מעוררת התפעלות. עברו אף חדשים מרגע הפתיחה, ובפעילות השבועית, הסניף מלא בילדים.

איצ'ה, תלמיד כטה ו' בלבד, אף מנהל את הסניף ביד רמה. התנהגותו הבוגרת והלהט החסידי בו נחו, התגלו כמשמעותיים מאד. הילדים נסחפו אחריו, גם גדולים ממנו הגיעו לפעילות והקשיבו לספורים ולדברי התורה בפיות פעורים.

יקיר, אחד הילדים הראשונים שהגיע לפעילות, היה בן גילו של איצ'ה, וחיבש לראשו כפה סרוגה. במהלך הזמן, התלהב והתחבר מאד, ובסיום השנה החליט: "אני רוצה להיות כמו איצ'ה!"

הוא בקש מהוריו ללמוד בתלמוד-תורה חב"ד. ההורים התנגדו בתוקף לרעיון ה'משנה', אבל לאחר תחנונים רבים, נכנעו.

ביום הראשון ללמודים הגיעו איצ'ה ויקיר בין הראשונים לפתח, ותפסו את השלחן השני בטור השמאלי. אט אט התאספו סביבם ילדים ועשו הפרות עם התלמיד החדש.

באמצע שיעור הגמרא, כאשר המלמד כתב שאלות על הלוח, נסה יקיר לדבר עם איצ'ה. אבל, איצ'ה החביב והחברותי לא התיחס, כאלו אינו שומע אותו.

בהפסקה, הרגיש איצ'ה חובה להתנצל. "בסניף צבאות ה'", אמר ליקיר, "אני מדבר כי אני בתפקיד ומשתדל להשפיע ולגרם לילדים חיות ושמחה. בפתח אני תלמיד וצריה ללמוד! אם אתמקד בשיעור מבלי לסטות לדברים שוליים, אצליח להתקדם ואולי אפלו להיות כמו המלמד..."⁸

ככל שנתקרב למי שנעלה מאתנו - פחות נשפיע, פחות נתן.

איצ'ה, בפתח, היה במיטבו - למרות שנראה פחות חברותי ופחות מצלח.

וכך אצלנו. חשך הגלות, כן נראה, מתגבר ומקשה לקיים תורה ומצוות, אבל זה דווקא סימן שמתקרבים לגאולה.

סימנו להכין את העולם ואנחנו קרובים מאד לרגע הגדול... לפני אור הגאולה, כפי שלמדנו זה עתה, חשך הגלות מתגבר, אבל לא נתפעל... נפקח עינים ונראה שהגאולה כבר כאן!

באמצעות המעשים והפעולות שלנו, וההשפעה שאנחנו מקבלים מה' (כמו האור שהירח מקבל מהשמש); אבל בגאולה הקשר שלנו יהיה שפשוט נהיה מאוחדים עם הקדוש-ברוך-הוא לגמרי (כמו האיחוד בין השמש והירח בחצי השני של החודש).

6 < חשוב לחדד: מה הקשר של החסידות, וי"ט כסלו, לחצי השני של החודש: החסידות היא זאת שמחדירה בנו את הקשר לקדוש-ברוך-הוא, בצורה הכי עמוקה ונפלאה. שלא רק בחיצוניות נראה כמו שצריך ונהיה כמו שהקדוש-ברוך-הוא רוצה (כמו הירח שמאיר בחצי החודש הראשון); אלא נהיה קשורים ומאוחדים בכל מציאותנו עם הקדוש-ברוך-הוא (כמו הירח שמתאחד עם השמש בחצי החודש השני).

7 < חשוב לחדד: מה הקשר בין המצב שלנו, לחצי השני של החודש: גם כשהירח נראה שהוא מאיר פחות, הוא מאוד קרוב להתאחדות עם השמש. וגם אם נראה שאנחנו בגלות ויש חושך, אנחנו ברגעים הכי קרובים להתאחדות המושלמת עם הקדוש-ברוך-הוא בגאולה.

8 < שאלה לדיון: האם כאשר איצ'ה איננו משפיע על יקיר בכיתה, הוא פחות טוב ממה שהוא בסניף צבאות ה'? זו מעלה או חסרון? (לעזור לילדים להבין את העקרון של השיחה, למה זו המעלה הגדולה ביותר: מפני שהוא עסוק בהתבטלות, להקשיב בשיעור, ואין לו מציאות של משפיע לעצמו).

< הנקודה העיקרית לסיכום:

בחצי החודש הראשון הירח מקבל אור מהשמש, אבל בחצי השני האור שלו מתמעט מכיוון שהוא מתקרב לשמש בעצמה שלמעלה מהאור. כך גם נרגיש אנחנו בגאולה, קשורים ומאוחדים בכל מציאותנו עם הקדוש-ברוך-הוא בלי שום מציאות נפרדת.